

רשימות

בפרשת השבוע

לפרשת כי תבא

פרק כ"ו פסוק י"א

ושמחת בכל הטוב

רש"י: מכאן אמרו, אין קורין מקרא ביכורים אלא בזמן שמחה, מעצרת ועד החג, שאדם מלקט תבואתו ופירותיו ויינו ושמנו.

קשה הרי תמיד צריך לעבוד את ה' בשמחה כמו שנאמר בהמשך בתוכחה [פרק כ"ה פסוק מ"ז] "תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב", ועוד נאמר "עבדו את ה' בשמחה" [תהילים ק' ב'], ואם כן אולי האדם שלפנינו המביא ביכורים עבד על מידותיו במידת השמחה והוא כעת שמח, ומדוע רק מעצרת עד החג קורא, ולא כעת כשהוא שמח?

אלא י"ל שאפילו אם הוא כעת שמח כמו שהוא מצווה, אך זה רק שמחה שהביא על עצמו, אבל השמחה הקיימת מעצרת עד החג זאת מציאות אחרת של שמחה, כי זהו שמחה טבעית שאדם שמח בעצמו כשרואה את תבואתו ורכושו מתרבה לאורך זמן, לכן מעצרת עד החג, שזה זמן של שמחה בכל העולם שהרי לכולם נתרבה התבואה בשדות, ממילא הוא שמחה טבעית כללית גדולה יותר, ולכן זמן זה נקרא "זמן שמחתינו", ורק במצב כזה מביא וקורא. [ואפילו שלשון הפסוק אצלינו הוא "ושמחת" שהוא מורה על האדם להיות שמח, אפילו שיש שמחה טבעית כללית כמו שאמרנו, י"ל שהפסוק מרמז לנו על אותם אנשים הדואגים על איבוד ממונם בהבאת הביכורים, ולאותם האנשים הפסוק אומר "ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלהיך", שישמח בכל הטוב שנתן להם ה', ושורידו מעצמם את דאגת איבוד הממון, ואז ממילא תשאר השמחה הטבעית של "זמן שמחתינו"].

אבל ודאי שבכל השנה צריך לעשות את המצוות בחדוה ובשמחה, ועל זה נאמר "עבדו את ה' בשמחה", הגם שלפעמים צריך לעשות ולהשתמש בדברים מלאכותיים וחיצוניים כדי לחוות ולהרגיש יותר שמחה, הרי זה מביא לשמחה פנימית גדולה, ואפשר אפילו להגיע בשלב הבא לדרגת "ובטוב לבב" הנאמר בפסוק.

דבר דומה לזה מצינו במהרי"ל המביא עדות שרבינו תם כשרצה ללמוד הלכה חמורה, היה נותן לפניו תל של זהובים לשמוח בהן ונתרחב ליבו ולמד בכח [מהרי"ל ליקוטים פג], הרי לנו שרבינו תם השתמש בדברים חיצוניים כדי להרחיב את ליבו בשמחה ועל ידי כך למד ביתר כח מתוך הרחבת הלב. [מכאן גם רואים שעל האדם מוטל לחשוב בתחבולות כדי ללמוד תורה ביתר שאת, וכמו שנאמר "בתחבולות תעשה לך מלחמה" (משלי כד ו), זו מלחמתה של תורה].

עוד מוצאים אנו בשמחת נישואין של חתן וכלה שאז ישנה שמחה טבעית, בכל זאת מצוה להביא כלי זמר שהם לכאורה כלים חיצוניים המשמחים, כדי להגביר את השמחה, ודבר זה הוא מעיקר הדין, שכן הורה מהרי"ל שלא יעשו הנישואין בלי כלי זמר, דהוא עיקר השמחה של חתן וכלה. [מהרי"ל הלכות עירובי חצירות ז].

פרק כ"ח פסוק ו'

ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך

רש"י: שתהא יציאתך מן העולם בלא חטא, כביאתך לעולם [בבא מציעא קז].

י"ל שענין זה של ב"לא חטא", מרומז במילות הפסוק, כיון ש"ברוך אתה" עולה בגימטריה קטנה כמו ב"לא חטא", ששניהם עולים למנין עשרים ושתים 22.

פרק כ"ח פסוק מ"ט

אשר לא תשמע לשונו

בפשטות הפסוק בא לומר שיבוא גוי מרחוק מקצה הארץ, ולכן לא תכיר את לשונו מרוב המרחק, שבדרך כלל אדם מכיר קצת את השפות הקרובות לארצו.

עוד י"ל שאם מבין את שפת הגוי אז שייך להתחנן לפניו אפילו שיכול להיות שגם אז לא ישמע לו, אך עצם זה שיש אדם להתלונן בפניו, זהו גם מזור מסוים, והקללה כאן שמכיון שהגוי בכלל לא מדבר את שפתו של היהודי, לכן אין אפילו אדם לשטוח לפניו את טענותיו.

עוד י"ל שכיון שלא תשמע לשונו, ממילא אתה לא יודע מה האויב שלך מתכנן עליך, ואז המכה שיתן עליך תבוא עליך בפתע פתאום.

פרק כ"ח פסוק ס'

אשר יגרת מפניהם

רש"י: מפני המכות, כשהיו ישראל רואים מכות משונות הבאות על מצרים, היו יראים מהם שלא יבואו גם עליהם, תדע שכן כתיב [שמות ט"ו כ"ו] והיה אם שמוע תשמע כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך, אין מיראין את האדם אלא בדבר שהוא יגור ממנו.

בפשטות י"ל שפחדו שהמכות יבואו גם עליהם כי הם באותו סביבה, לדוגמה, מכת ערוב, פחדו שהחיות יבואו גם אליהם, וגם המרגלים השתמשו בדרך זו להפחיד את ישראל על ידי שהזכירו להם את עמלק תחילה, שנכוו מהם כבר. [במדבר יג, כט, ברש"י ד"ה עמלק].

עוד י"ל שהיו יראים מהסיבה שהמכות באו עליהם והוא כי גם הם חטאו, כמו שנאמר בקריעת ים סוף שמלאכי השרת אמרו [מדרש תהלים א, כ; טו, ה] הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה.

מתוך הספר "רשימות בפרשת השבוע", של הרב הופנר

הערות והארות על הכתוב כאן יתקבלו ברצון במייל שכתובתו haseforim@gmail.com